

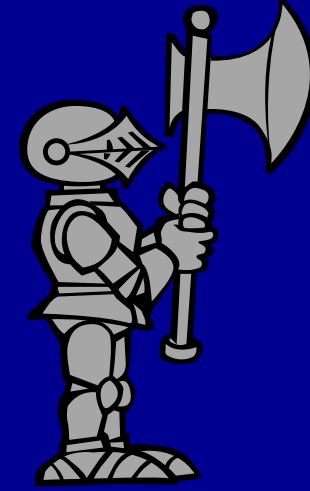
Senaryo Temelli Eğitim

“Bir”lik, parçalanmamışlık!

- “Bilge öğretmenler, farklı öğretileri ortak bir tema üzerinde birleştirecek yolları bulurlar. Örneğin, balinaların incelenmesi yalnızca fen dersinin konusu değildir.
- Balinalarla ilgili kitapların okunması, yazılması, üzerinde konuşulması, dil ile birleştirilebilir. Balinaların söyledikleri şarkılar müzikle; resimlerinin çizilmesi veya boyanması ya da modellerinin yapılması görsel sanatlarla; ağırlık ve boyutlarının incelenmesi matematikle; öldürülmeleriyle ilgili tarihsel bilgiler ise sosyal çalışmalarla ilişkilendirilebilir. Öğrenilmesi istenilen çeşitli konuları, ortak bir tema ya da odak noktası çevresinde örgütlemek için yollar bulunuz”..
- The Tao of Teaching, By: Greta Nagel, Ph.D., Primus, New York, 1994, Sayfa 117 (Bu yayın, BEYAZ NOKTA® VAKFI’nce Türkçe’ye çevirtilmistir..)

SENARYO TEMELLI EGITIM (STE)

- GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'Sİ OKULLARINDA DERS İSLEME KONUSUNDAKİ EN ÖNEMLİ SORUN, BİR BÜTÜN OLMASI GEREKEN DERSLERİN ASIRI PARÇALANMISLIĞIDIR.
- HALBUKİ YASAM İÇİNDE ARİTMETİK, GEOMETRİ, FİZİK, KİMYA, TOPLUMBİLİM VE DİL GİBİ DALLAR AYRI AYRI DEĞİL, BİRBİRİNİN İÇİNE GEÇMİŞ BİÇİMDE YANI BİR “BÜTÜN” OLARAK BULUNURLAR.

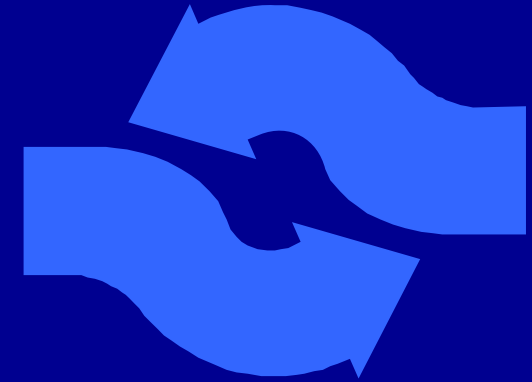
EGITIM: peki ama niçin?

- Egitimin amacı-çoğu zaman unutulup, sınavlara hazırlanmak sanılsa da- çocuk veya gençlerin bu gün ya da yarınki yaşam sahneleri içinde karşılasabileceği sorunlara "hazırlamak" değil midir?
- Bunun iyi yapılabilmesi, öncelikle o yaşam bölümlerinin, dersane denilen "yapay yaşam platosu" içinde aslına uygun biçimde canlandırılmasına bağlıdır. Yani aynen bir film gibi !

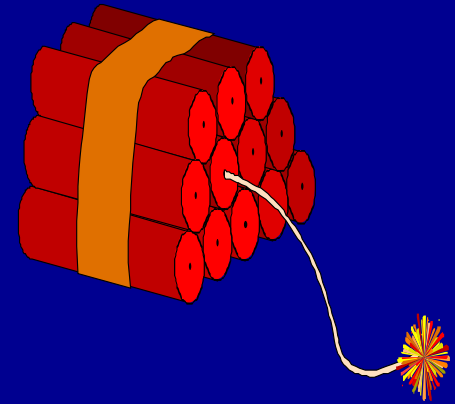
EGITIM=DEFORMASYON

- Dershane denilen yer aslında bir "mekan deformasyonu" yaratır. gerçek yaşam öyle bir yerde geçmez.
- Ders süreleri bir "zaman deformasyonu" yaratır.
- Nihayet, gerçek hayat bir kişinin öğretmenliği altında geçmez. Bu da ayrı bir deformasyon nedenidir.

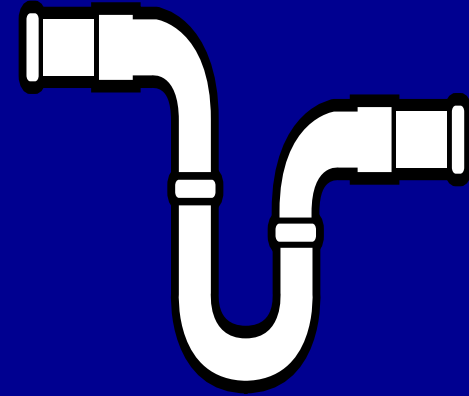
HEM DEFORMASYON HEM PARÇALAMA!

- Bu üç ayrı deformasyona uğrayan ders, üstüne üstlük bir de parçalara ayrılır: Aritmetik, dil, yabancı dil, spor vs..

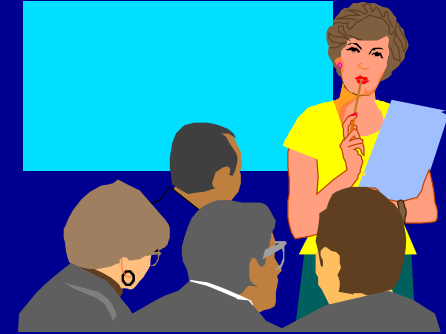
SOYUTLAMA ERİSKİNLER İCİN BİLE GÜÇTÜR!

- Örneğin bir kagıt üzerine ya da karatahtaya çizilen ve "*su dörtgen bir otomobil olsa*" soyutlaması, bir eriskine tam bir otomobil hatırlatırken çocuk, o dörtgenin otomobil olmadığını düşünür; çocuklarımızın derslerde bir türlü öğrenemeyişlerinin ve böylece büyüyünce sadece "*birşeylerin kendini değil adını bilen*" insanlara dönüşmesinin nedeni budur.

BİR SEYİN ADI KENDİ DEĞİLDİR!!

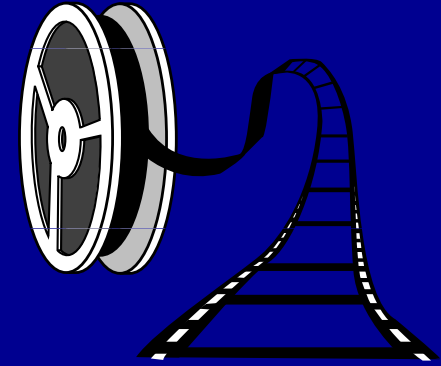
- Bir şeyin adının kendi sanılması ayrı bir bozulma türüdür.
- “*Buna açı ortay teoremi DENİLİR*”, “*bunun ADI Newton çekim yasasıdır*”, “*Anadolu daki göllerin ADLARI.....dır*”, “*bu savasa..... DENİLİR*” gibisinden öğretilerin hemen hiçbir eğitsel değerinin olmadığı, basta ÖĞRETMENLER olmak üzere ÖĞRENCİ ve VELİ’lerce daima hatırd tutulmalıdır..

Senaryo, öğrenilmesi istenilenlerin neye yaradığını somutça deneyimleme aracıdır!

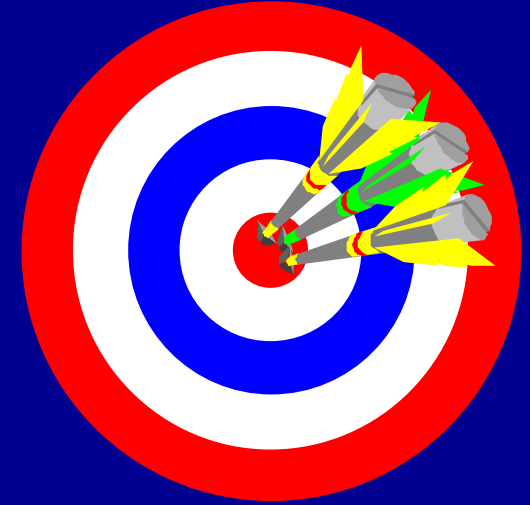
- *Öğrenci Merkezli Eğitim* ya da diğer adlarıyla *Projeye Dayalı Öğrenme*, *Senaryo Temelli Öğrenme*, *Aktif Öğrenme* denilen eğitimin, (öğretme) ye dayalı geleneksel eğitimden başlıca farklarından birisi "**senaryo**" denilen kavramdır. Bu kavram, burada açıklanan "parçalanmışlığı" bir ölçüde de olsa gidermek, böylece derslerle gerçek yaşamı birbirine yaklaştırmak amacını taşımaktadır.

SENARYO ADIMLARI:

1. Egitsel hedef belirleme

- Asagıda, bir dersin senaryo temelli olarak islenebilmesi için gerekenler, egitimcilerin kullanabilecekleri ölçüde somutlastırılarak adımlar halinde verilmektedir.
- **ADIM 1-** Egitsel hedeflerinizi, *belirli - tekil - açık* biçimde belirleyiniz!
- Ders programlarındaki başlıklar, bu halleriyle senaryo üretmeye uygun degillerdir. Çevresinde bir senaryo örölmek istenilen başlık(lar), önce belirli-tekil-açık egitsel hedefler haline getirilmelidir.

SENARYO ADIMLARI:

1. Egitsel hedef belirleme -devam-

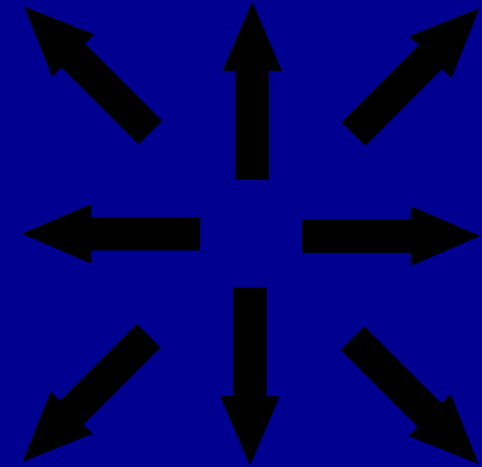
- Örneğin (yeryüzü şekilleri) gibi bir konu başlığı, ilk bakışta yeterli bir (egitsel hedef) sanılabilir. Ama bu haliyle ancak kendisinden *bahsedilebilir, üzerinde konusulabilir, ama bir öğrenme hedefi olamaz. Çünkü tekil değildir ve yeryüzü şekilleri ile ilgili yüzlerce ayrı öğrenme hedefi olabilir.*

SENARYO ADIMLARI:

1. Egitsel hedef belirleme -devam-

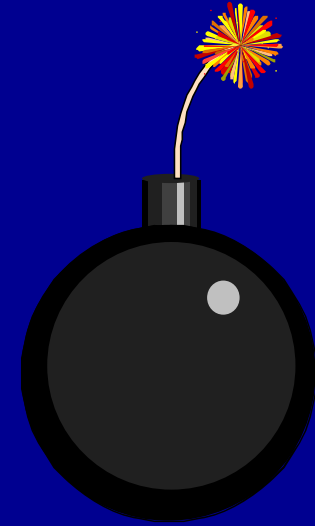
- Bir egitsel hedef, varılmak istenilen nokta(lar)ı belirtmelidir. Örneğin, *“öğrencinin, çeşitli yeryüzü şekillerinin zaman içindeki oluşumları hakkında genel bilgi sahibi olması”* gibisinden bir hedef basit ama belirli, tekil ve açık'tır. Bu ifadeyi, *“öğrencinin, yeryüzü şekillerini öğrenmesi”* gibi açık uçlu bir ifadeden ayıran netliğe özellikle dikkat edilmelidir. Birkaç örnek daha;

SENARYO ADIMLARI:

1. Egitsel hedef belirleme -devam-

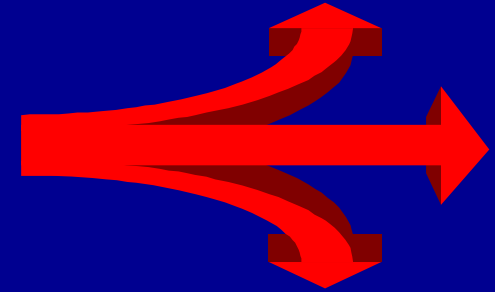
- *Fiziki çevrenin yaşamımız açısından önem taşıyan özelliklerinin farkına varılabilmesi için, yeryüzü şekillerinin özelliklerinin incelenmesi.. veya*
- *Çevre kirlenmesi olgusunun mekanizmasının anlaşılması yoluyla, yeryüzü şekillerinin bu olgu üzerindeki etkilerinin anlaşılması.. vb.*

SENARYO ADIMLARI:

1. Egitsel hedef belirleme -devam-

- Bu noktada söyle bir itiraz akla gelebilir: “*Müfredat ve ders programları konu başlıkları biçimindedir. Bunları egitsel hedeflere çevirmede her öğretmen ayrı yorum yapabilir. Bu durum keyfilige yol açmaz mı?*”
- Doğrudur ve gerçekten de her öğretmen, içinde bulunulan fizik ve sosyal çevrenin özelliklerine göre bu başlıkları egitsel hedeflere çevirme yorumunu yapmak özgürlüğüne (ve ödevine) sahiptir. Senaryo üretimindeki özgürlük de biraz buradan gelmektedir..

SENARYO ADIMLARI:

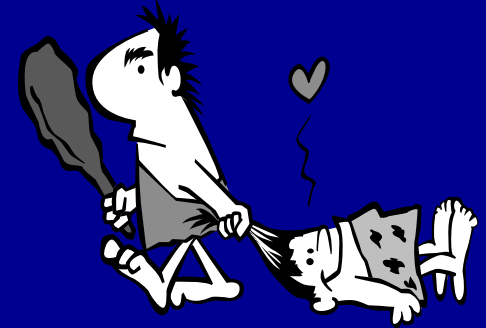
2. Senaryo gelistirme

- **ADIM 2-** Adım 1 uyarınca belirlediginiz (Egitsel Hedefler) çevresinde bir senaryo düşününüz!
- Üretilmek istenilen senaryonun öğrencinin ilgisini çekebilmesi için, onlarla birlikte geliştirilmesi önerilir.

Senaryo gelistirme: iyi ama nasıl?

- **Soru:** Senaryolar, yapılması gereken bir seyleri mutlaka istemeli mi?
- **Cevap:** Evet, mutlaka bir seyler istemelidir. Proje grubundan somut talep(ler)i olmayan senaryolar öğrencilere yavan gelecek, onların ilgisini çekmeyecektir. 5 Agustos 1998 tarihli Milliyet gazetesindeki bir haberde, iki Ingiliz çocuga verilen bir ödevin, çeşitli ülkeleri gezerek o kültürleri incelemesi istedigini belirtilmektedir.
- Burada “somut talep” deyimiiyle, gerçek bir yaşam sorununu çözmek, bir projeyi gerçekleştirmek, gözledigimiz bir olayı açıklamak ve bu gibi “*ise yaradığı*” belli olan talepler kastedilmektedir.

Matematik	Fizik	Türkçe	Müzik	Beden Eğitimi
- Sayılar	- Enerji türleri	- Dil öğelerinin birbirlerinin yerine kullanımı	- Notalar	- Takla atma, atlama, zıplama
Yaşamdaki bazı karşılıkları	- Enerjinin sakınımı	Yaşamdaki bazı karşılıkları	Yaşamdaki bazı karşılıkları	Yaşamdaki bazı karşılıkları
- Çeşitli büyüklükleri saymak için değişik sayı sistemlerine gereksinim olduğu (tane ile, kesir ile, + ve - ile sayma ihtiyaçları)	- esnek çarpışma	- İletişim becerisinin geliştirilmesinde, dil öğelerinin birbiri yerine kullanımının önemi vardır. Her kişi, her dil ögesini aynı biçimde ve aynı amaçla kullanmayabilir. Birbirini anlamak (iletişmek) gereksinimi duyanlar önce bu farklılıkları belirlemelidirler.	- Notaların çeşitli ses frekanslarına karşı geldiği, her kültürün farklı ses dizeleriyle kendini ifade ettiği	- Bedeni, enerjinin sakınımı nedeniyle oluşabilecek kırık, çıkık, burkulma, ezilme gibi olası tahribattan korunabilmek için bazı hareketlerin öğrenilmesi (kayakta, aiki-do'da ve bazı diğer dallarda önce düşmenin öğretilmesi vb)
	Yaşamdaki bazı karşılıkları			
	- Otomobil kazalarında kinetik enerjinin, buruşma, kırılma gibi enerji türlerine dönüşmesi			

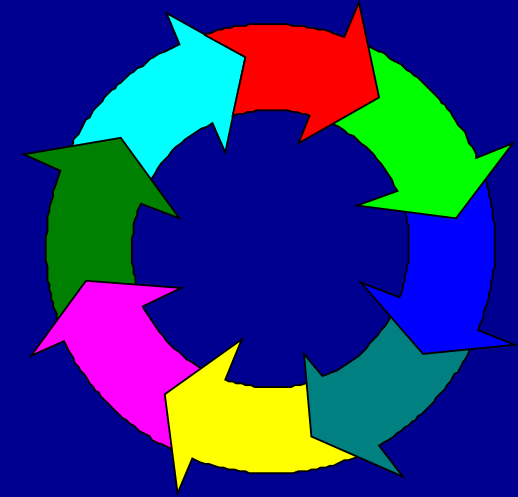
Ogrencileri ilgilendiren bir (core) seçilir!

- Bu konuları birleştiren bir senaryo üretmek için, alanlardan birisi “çekirdek” (core) olarak seçilir. Burada fizik ve beden eğitimi aynı yaşam olgusunu ele almış olduğu için bu ikisinden birisi, örneğin fizik alanı “core” olarak seçilebilir.
- Bundan sonraki adım olarak, öğrencilerin çoğunluğunun yaşamlarını etkileyen bir olgu seçilmelidir. Bu ise örneğin “trafik kazaları” olabilir.

(Core) üzeri kaplanır..

- Simdi, yasam olgusu olarak seçilen “trafik kazaları”, çekirdek olarak seçilen “fizik alanı” üzerine bir kaplama olarak geçirilir. Yani, trafik kazalarının fiziksel bakımdan incelenmesi senaryonun çekirdeğini oluşturacak, diğer alanlar (matematik, Türkçe vb) bu çekirdeğin çevresine örülecektir. Artık bunlara göre bir senaryo oluşturulabilir:

Iste böyle bir senaryo!!

Trafik kazalarındaki yaralanma ve ölümlerin azaltılması için bir dizi önlem geliştirilmesi ve bunların uygulanması isteniliyor. Bu önlemler içinde -en azından- şunlar bulunmalıdır:

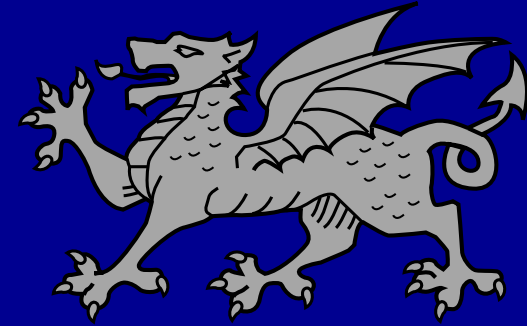
- 1.Otomobillerde kullanılmak üzere, enerji emen “bir şeyler”in tasarlanması,
- 2.Kazalarda, çok küçük çocukların genellikle küçük yaralanmalarla kurtulabilmelerinin nedenlerinin araştırılıp açıklanması ve bu bağlamda 1 takla ve yuvarlanmanın ne kadar enerji emebildiğinin hesaplanması,
- 3.Çevre halkını bu konularda bilinçlendirmek üzere çeşitli araçlardan oluşan bir “paket” oluşturulup uygulanması ve bu bağlamda:
  - Internet’in kullanımı,

Iste böyle bir senaryo -devam-

- Gazete / broşür vb. malzeme yapımı ve yayımı ve bunlar kullanılarak insanlara kazalardan korunma konusunda en etkin mesajların ulaştırılması yolları geliştirilmesi ve bunların uygulanması,
  - Bu mesajların tasarımı sırasında, dil öğelerinin değişik kullanımlarından yararlanma yollarının aranıp bulunması,
  - Bu işler için gerekli paranın bulunması amacıyla bir plan yapılarak uygulanması ve bu plan içinde bir sarkı besteleme konusunun da bulunması.
- 4. Kaza istatistiklerini en iyi ifade edebilecek bir sayı sistemi geliştirilmesi amacıyla:
    - Çeşitli sayı sistemlerinin hangi işlere yaradığının araştırılması, Buna göre, kazaları en iyi ifade edebilecek bir sistem düşünülmesi ve bunun için “ezbersizlik çubukları” gibi fiziki bir aracın geliştirilmesi.

SENARYO HAZIRLANIRKEN SU BAGLANTILAR BULUNMALI!

- Asagıda, *Thornburg Center for Professional Development* tarafından yayımlanmış bir makaleden alınan bir bölüm vardır.
- Öğretmenler, çeşitli senaryoları hazırlarken, su 7 bağlantıyı kurmaya dikkat etmelidirler.
- İçerige, süreç yeteneklerine, teknolojik kabiliyetlere, gerçek hayat/dünya durumlarına, toplum kaynaklarına, otantik değerlere ve “destek alma”ya..

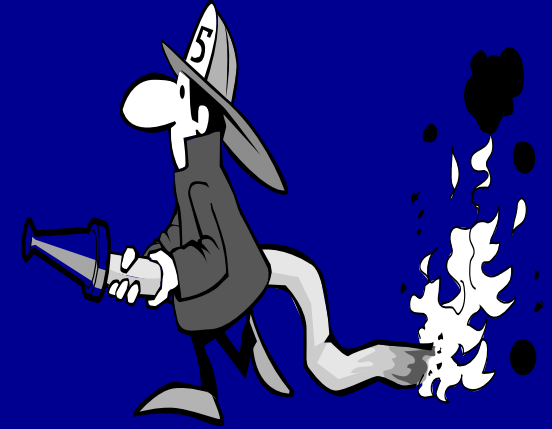
Örnek -1: Bütün turistler nereye gitti?

- Asagıdaki senaryo, 6ncı sınıflar için bir sosyal çalışma örneğidir. Problem, şehir tarafından oluşturulmak istenen turist broşürlerinin uygunsuz tasarımı nedeniyle reddedilmesi ve atılmasıdır. Bunun sonucu olarak şehre gelen ziyaretçiler birçok tarihi mekanı kaçırmışlar, turizm can çekmiş ve Ticaret/Turizm Odası yöneticileri hayal kırıklığına uğramışlar.

Örnek -1: Bütün turistler nereye gitti? -devam-

- Sorulan sorular: Bunu nasıl çözebiliriz?
Turistik ziyaret potansiyelini nasıl en üst düzeye getirebiliriz? Öğrenci gruplarından bir, tur video kasedi istenir. Bunu yapmak için; tarihi mekanı ziyaret edip o mekanda dağıtılan hediyelik esyadan kopyalar almaları, tarihi mekanın müdürüyle konuşmaları, notlar almaları ve bir kaset yapmalarını gereklidir. Eğer takım başarılı olursa başka video-rehberler için kontratlarla ödüllendirileceklerdir.

BAGLANTILAR

İçerik Bağlantısı:

- Sosyal Çalışma
  - Çesitli kaynaklardan bilgi toplama
  - Mantıklı sıralanmış dil sanatlarıyla tarihi mekan veya olay hakkında hikaye yaratma
- Dil Sanatları
  - Hikaye yazma kabiliyetleri
  - Bilgisayar veya daktilo kullanarak bunu kagıda dökme
  - Sözlü sunum kabiliyetleri

BAGLANTILAR -devam-

Süreç Bağlantısı

- Teknik yazıları veya hikayeleri okuma ve yorumlandırma
- Röportaj anketi oluşturma
- Bir röportajı gerçekleştirebilme
- Bilgiden ana noktaları özetleyebilme
- Yerleştirme için bir araştırma stratejisi oluşturma
- Notlar alma ve bilgileri açıklama
- Grup dayanışması içinde çalışma
- Ürünü gözetleme ve değerlendirme

BAGLANTILAR -devam-

Teknoloji Baglantısı

- Kaliteli video kasedi hazırlamayı öğrenme
- Video kasedi düzenleme teknikleri
- Bilgiye erismek için degisik teknolojileri kullanma
- Kelime isleme
- Röportaj yapmak için teknik aletler

Gerçek Dünya Baglantısı

- Gerçek zamanda karar verme
- Gerçek dünya kaynaklarını kullanma
- Bütünsel düşünme gerekir

BAGLANTILAR -devam-

Kariyer Hazırlama

Fırsatları:

- Özel danışman
- Yazar
- Video teknisyeni
- Hikaye yazarı
- Radyo spikeri

Toplum Kaynakları

Baglantısı:

- Turizm endüstrisi
- Reklam ajansları
- Basımevleri
- Ses stüdyosu
- Radyo istasyonu

BAGLANTILAR -devam-

Destek Alma Bağlantısı:

- Aletlerle yardım
- Öğrencileri mekanlara taşıma
- Röportaj teknikleri hakkında yardım ve pratik

Değer Bağlantısı:

- Gerçek ürünler - kaset ve hikaye
- Kendini, öğretmeni ve gözlemleri değerlendirmek için birçok seviye
- Öğrenciler, öğrenme deneyimi için bütün sorumluluğu alırlar

O halde:

- Öğrencilerden, kendilerini ilgilendiren bir sorunun çözümünü -ya da en azından uygulanabilir çözüm önerilerini- talep etmeyen, onların bugünkü yaşamlarıyla ilgisi sağlam olarak kurulmamış eğitim çabaları -uygulamada da görüldüğü gibi- çok az ise yaramaktadır..
- “*Bu sizin için yararlıdır*” yaklaşımı, yerini “*bu benim için yararlıdır*”a bırakmalıdır..

Teşekkürler

www.tinaztitiz.com